

ARGUS

de stem van sprakeloze wilde dieren

Inhoud

3

Harm Niesen. **Naar een verantwoord faunabeleid**

De introductie van exoten moet worden voorkomen, maar gevestigde exoten moeten met rust worden gelaten.

5

Jan Bouterse. **Het beheer in de Oostvaardersplassen**

De Oostvaardersplassen waren de afgelopen jaren regelmatig in het nieuws, vooral vanwege de discussies over het vermeende dierenleed.

8

Betty de Jong. **Dieren hebben emoties en persoonlijkheid**

In het jagersblad wordt geschreven over rouw bij honden. Geen woord over rouw bij overlevenden na een jachtpartij.

10

Kidspagina

12

Har Pluimmakers. **Malta: Moordeiland voor onze trekvogels**

De doorsnee toerist op Malta heeft er geen idee van wat zich op dit 'killing island' afspeelt.

15

Pauline de Jong. **Meeuwen in havengebied Rotterdam**

vogelvrij In de Rotterdamse haven is verrassend veel natuur te vinden, maar deze is niet allemaal even gewenst.

18

Betty de Jong. **De buit van de vos**

Vaste rubriek over actueel dierenleed in de media.

20

Verbodsborden als dekmantel. Jachthutten.nl

Foto voorpagina:
Rein Hofman.

Jeugdpagina,

In deze Argus is voor het eerst sinds jaren weer een jeugdpagina opgenomen. Via deze pagina's hopen we de jongeren onder ons meer te betrekken bij wat er zoal gaande is in de natuur en hoe we daar in Nederland mee omgaan. De dieren in het wild hebben het zwaar te verduren, er is steeds minder leefruimte en veel soorten worden te vuur en te zwaard bestreden, maar daarover staan al veel artikelen in ons blad. Met deze jeugdpagina's willen we de andere kant laten zien, hoe dieren leven en waar.

Hoe belangrijk ze zijn voor onze leefomgeving en dat ze met rust moeten worden gelaten, kortom aardige informatieve stukjes waarmee misschien ook op school door middel van werkstukjes wat gedaan kan worden.

Per slot van rekening luidt een bekend gezegde niet voor niets "wie de jeugd heeft, heeft de toekomst".

ISSN 0166-5073

Argus is het kwartaaltijdschrift van De Faunabescherming. Argus wordt toegestuurd aan donateurs die ten minste € 16,- per jaar betalen via postbanknummer 116072 te Renkum.

Sympathisanten betalen € 5,- per jaar en ontvangen jaarlijks de Fauna-nieuwsbrief.

Indien u Stichting De Faunabescherming testamentair wenst te gedenken, wordt u verzocht contact op te nemen met de penningmeester.

Donateursadministratie

Postbus 150, 6870 AD Renkum, Postbanknummer 116072. Voor adreswijzigingen en vragen over de jaarlijkse donatie kunt u ons mailen: donateurs.adm@faunabescherming.nl Bij betaling vanuit het buitenland dient men de volgende codes te gebruiken:

IBAN: NL84INGB0000116072 en BIC: INGBNL2A.

Secretariaat

Mw. A.P. de Jong, Amsteldijk Noord 135,
1183 TJ Amstelveen,

Telefoon (020) 641 07 98, Telefax (020) 647 37 00,

E-mail: info@faunabescherming.nl

Penningmeester

Mw. I. v.d. Abeele, Korenbloemstraat 30,
6871 WE Renkum,

Telefoon (0317) 318487

Bestuur

I. v.d. Abeele, G.A. Ellenbroek, A.P. de Jong, B. de Jong,
H.H. Niesen, R. Stockmann, S.H.D. Voss.

Medewerkers

Astrid Berkhout, Gerard Ellenbroek, Betty de Jong,
Pauline de Jong, Harm Niesen, Inge Sloos.

Redactieadres

Gerard Ellenbroek, Ratelaar 47, 7322 GM Apeldoorn,
Telefoon (055) 360 360 6,

E-mail: redactie.argus@faunabescherming.nl

Website

www.faunabescherming.nl

Lay-out en druk

Van Berkum Graphic Solutions, Zwaag

Knipselkrant

Zes keer per jaar verschijnt de FaunaKnipselkrant, een bloemlezing van de in de Nederlandse pers verschenen artikelen over jacht en faunabeleid. U kunt zich abonneren door overmaking van € 8,- per jaar op postbanknummer 116072 ten name van donateursadministratie Stichting De Faunabescherming te Renkum, onder vermelding van 'knipselkrant'. Voor de krant bestemde knipsels kunnen worden gestuurd naar: Fauna-Knipselarchief, Schelfhoutplantsoen 10, 1701 NG Heerhugowaard.

Doelstelling

Stichting De Faunabescherming is een niet-gesubsidieerde, landelijke vrijwilligersorganisatie. Haar doel is een ethisch en wetenschappelijk verantwoord faunabeleid.

Stichting De Faunabescherming tracht haar doel te bereiken door het bepleiten van verbetering in de wetgeving, het propageren van onderzoek en het bekendmaken van onderzoeksresultaten aan beleidsinstanties en publiek.

Naar een verantwoord faunabeleid

Konijn volledig beschermd.

Foto: Harm Niesen.

Al eerder hebben we bericht over de bijeenkomsten die het Team Invasieve Exoten van – toen nog – het ministerie van Landbouw

in 2008 heeft georganiseerd en waarbij afgevaardigden van de meest uiteenlopende organisaties hun standpunt naar voren konden brengen. En vanzelfsprekend zijn die standpunten net zo verschillend als de diverse organisaties. Het ministerie heeft vervolgens een discussienota het licht doen zien. En nu vindt het ministerie het kennelijk tijd voor actie, met name tegen de invasieve exoten. Wat een exoot is, zal voor iedereen wel duidelijk zijn: de plant- of diersoort komt van nature niet in ons land voor en is, al of niet met opzet, door menselijk handelen hier terecht gekomen. Maar zelfs deze eenvoudige definitie leidt al tot complicaties. Als een soort zoals het konijn zich meer dan duizend jaar geleden door de mens in ons land heeft kunnen vestigen, moet die soort dan zo langzamerhand niet als volledig ingeburgerd worden beschouwd? Duinbeheerders beklagen zich over het feit dat het zo slecht gaat met deze oorspronkelijk zo invasieve exoot... Voor de laatste ijstijd kwam het damhert mogelijk in ons land voor, daarna niet meer. De populatie damherten op de Veluwe werd daarom aanvankelijk als exoot bestempeld en diende geheel te worden afgeschoten, nu worden populaties damherten op verschillende plaatsen in ons land althans gedeeltelijk beschermd. Zelfs in ons kleine land komt niet iedere diersoort overal in het land voor en zonder menselijke bemoeienis zullen veel diersoorten bijvoorbeeld de Waddeneilanden nooit bereiken. Veldmuizen op Texel en vossen op Vlieland zijn dan inderdaad exoten. Exoten zijn zo oud als de mensheid. Heel vaak bewust meegenomen als belangrijke bron van voedsel. Al onze graan- en fruitsoorten, vee, huisdieren, kippen, de lijst is bijna oneindig lang. In de USA wordt het aantal exoten geschat op meer dan 50.000 en het is mij niet duidelijk of allerlei micro-organismen daarbij zijn meegeteld. Duidelijk is wel, dat het geen enkele zin heeft nu opeens te betreuren wat de mensheid in duizenden jaren over de hele wereld heeft aangericht. Het is volstrekt duidelijk dat daar helemaal niets meer aan te doen valt, daargelaten of dat gewenst is. Het Team richt zich dan ook alleen op de exoten die zij als invasief beschouwt. Die term houdt in, dat een soort zich direct na vestiging in een nieuw land snel begint voort te planten. Dat is behoorlijk vaag, wat is snel? En waarom houdt snelle voortplanting een groter gevaar in? Het is een vuistregel dat van alle met opzet of per ongeluk ingevoerde soorten, niet meer dan 10% er in slaagt zich definitief te vestigen. En dat van die 10% vervolgens ook weer zo'n 10% als invasief kan worden beschouwd. Vele tientallen soorten planten en dieren zijn in het verleden als uiterst invasief bestempeld, onoverzienbare ellende zou spoedig ons deel worden. Honderden jaren geleden vestigde de paalworm zich hier, dijken zouden bezwijken en scheepvaart zou onmogelijk worden. Honderd jaar geleden zou de scheepvaart onmogelijk worden doordat alle zoete wateren vol-

Rosse stekelstaart: invasieve exoot? Foto: Harm Niesen.

ledig verstopt zouden raken door de waterpest. Nu vormen, om maar een paar voorbeelden te geven, halsbandparkiet, huiskraai, nijlgans, grote waternavel, Japanse oester en muskusrat, in de angstige ogen van de exotenhaters het doelwit. Het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (EL&I) wil daadkracht, er moet worden opgetreden. Dat is de verantwoordelijkheid van de provincies en sommigen hebben al van zich laten horen. Zo wilde de provincie Utrecht de nijlganzen flink bestrijden. Maar de rechter stak daar een stokje voor: die oordeelde dat de nijlgans in ons land volledig in vrijheid en zonder menselijke inmenging overleeft. En dat hij dus onder de bescherming van de Europese Vogelrichtlijn valt. Van belangrijke schade in welk opzicht dan ook, is nooit iets gebleken en dus is er geen reden om op nijlganzen te schieten. Nog gekker maakt de provincie Limburg het. Die wil de rosse stekelstaarteend bestrijden ter bescherming van de in Spanje voorkomende witkopeend. De mannetjes van de rosse stekelstaart zouden hybridiseren met de witkoppen en zo de populatie vervuilen. Maar er is de laatste twee jaar geen enkele mannelijke rosse stekelstaart in de hele provincie waargenomen, alleen welgeteld één vrouwtje. Laat staan dat er gevaar kan bestaan dat een mannelijk exemplaar naar Spanje zou vertrekken om daar een vrouwelijke witkopeend te gaan bevruchten. Maar het beste nieuws is misschien wel, dat het er op lijkt dat we de muskusrat-tenvangers hebben kunnen overtuigen dat die dieren inmiddels ook volledig

ingeburgerd zijn in ons land. Jammer dat er geen Europese Dierenrichtlijn bestaat, maar het is goed nieuws dat zelfs de bestrijders de muskusrat niet langer als een exoot beschouwen en er dus ook niet meer naar streven de muskusrat in heel Nederland uit te roeien. Over de huiskraai en het ronduit onvolledige en subjectieve rapport dat SOVON daarover produceerde, hadden wij het al eerder. De huiskraai gedraagt zich in ons land absoluut niet invasief: na 25 jaar zitten er op één plaats in ons land ongeveer 25 exemplaren. Op andere plaatsen was hoogstens een enkel exemplaar korte tijd aanwezig. Ze vormen geen enkel probleem en er zijn goede redenen om aan te nemen dat ze ook nooit een probleem zullen vormen. Want de vergissing die steeds bij de vestiging van een nieuwe soort gemaakt wordt, is dat een sterk groeiende populatie vrijwel steeds na een aantal jaren instort

Muskusrat: ingeburgerd?
Foto: Harm Niesen.

en dan stabiel blijft op een laag en niet hinderlijk niveau. Dat komt doordat de omgeving zich aanvankelijk nog niet heeft aangepast aan de komst van de nieuwe soort. Na verloop van tijd wordt het moeilijker om bijvoorbeeld prooien te bemachtigen, omdat die prooien geleerd hebben zich aan te passen aan de nieuwe omstandigheden. Ook vijanden van de nieuwe soort, van predatoren tot vooral bacteriën, schimmels en andere micro-organismen, hebben tijd nodig om op de nieuwe situatie in te spelen. Daarom is waterpest geen probleem in onze wateren en zal ook de grote waternavel dat nooit worden. De conclusie na duizenden jaren ervaring met exoten, invasief of niet, zou moeten luiden dat soorten die eenmaal vaste voet hebben gekregen in ons land, met rust dienen te worden gelaten. Ze verdienen dezelfde bescherming als alle andere in ons land voorkomende soorten. Natuurlijk zijn we verplicht om zoveel mogelijk te voorkomen dat diersoorten zich in ons land kunnen vestigen. Een positief lijst van soorten, die wél verhandeld mogen worden, is daarbij een prioriteit. Onbegrijpelijk dat het Team Invasieve Exoten van het ministerie van EL&I zich inspant om negatieve gegevens over exoten te verzamelen en zich sterk maakt voor intensieve bestrijding, maar dat de handel nog steeds niet effectief aan banden is gelegd.

HARM NIESEN

Het beheer in de Oostvaardersplassen

JAN BOUTERSE

De Oostvaardersplassen waren de afgelopen jaren regelmatig in het nieuws, vooral vanwege de discussies over het vermeende dierenleed. In dit gebied wordt een beheer gevoerd waarbij de daar uitgezette grote grazers een zo natuurlijk mogelijk leven kunnen leiden. De schrijver analyseert de recente politieke discussie en geeft zijn deskundig commentaar.

Beheer

In de Oostvaardersplassen (OVP) wordt, sinds Staatsbosbeheer de scepter zwaait (1996), een beheer gevoerd waarbij de daar uitgezette Heckrunderen, konikpaarden en edelherten een zo natuurlijk mogelijk leven kunnen leiden. Dat betekent dat deze dieren niet in de kracht van hun leven als jachtwild worden 'geogst' of als land-

bouwvee worden afgevoerd, maar in het terrein sterven wanneer ze door natuurlijke oorzaken zoals ouderdom of gebrek aan voedsel aan het einde van hun levenskrachten zijn gekomen. De OVP hebben door dit beleid waarbij natuurlijke processen alle ruimte krijgen, internationale bekendheid en ook waardering gekregen. In november 2009 ontving het natuurgebied voor de

derde keer het 'Europese diploma voor beschermde gebieden'. Dit is een diploma van de EU voor bijzondere en unieke natuurgebieden die zeer goed worden beheerd. In Nederland zijn er maar vier gebieden die het diploma hebben gekregen: de Weerribben, de Boschplaat, het Naardermeer en nu dus weer de Oostvaardersplassen.

Van emotie naar moties

Naast waardering is er de afgelopen jaren ook sprake van kritiek op het gevoerde beheer. Het soms goed zichtbare proces van hongeren of (ver)sterven van de grote hoefdieren heeft in de voor Nederlandse begrippen nogal strenge winter van 2009/2010 een stortvloed van negatieve reacties opgeroepen. Allerlei groepen in de samenleving vinden het onaanvaardbaar dat er dieren sterven door een tekort aan voedsel. Het gaat daarbij met name om jagers en groeperingen uit de landbouw, maar ook om dierenbeschermers en dierenartsen. In de Tweede Kamer werden vragen gesteld en op 26 maart 2010 werd een motie aangenomen dat de dieren met hooi moesten worden bijgevoerd. Dat gebeurde tegen de zin van terreinbeheerder Staatsbosbeheer. De dieren bleken er overigens geen gebruik van te maken.

Een gezond en onbevreesd edelhert in de Oostvaardersplassen. Foto: Harm Niesen.

Ongestoorde kuddes edelherten en konikpaarden in de Oostvaardersplassen. Foto: Harm Niesen.

Internationale commissie

In 2005 werd er een commissie van deskundigen uit verschillende landen (ICMO1) ingesteld om het beheer van de OVP te beoordelen. Deze commissie bracht in 2006 een rapport uit en adviseerde onder ander dat de dieren over meer beschutting zouden moeten kunnen beschikken en dat dieren die in de late winter in slechte conditie zijn zouden, moeten worden gedood en niet zouden hoeven wachten tot een natuurlijke dood ze uit hun lijden zou verlossen.

Na de lange winter van 2010 is uiteindelijk 30% van de dieren in de OVP gestorven. Het resultaat was dat Staatsbosbeheer de instructie kreeg om de dieren bij te voeren en dat een tweede commissie (ICMO2) werd ingesteld om het huidige beheer van de grazers in de OVP te beoordelen. Deze commissie bood haar rapport getiteld *'Natural processes, animal welfare, moral aspects and management of the Oostvaardersplassen'* eind 2010 aan aan de verantwoordelijk staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (ELI). ICMO2 heeft hierin een integraal pakket van aanbevelingen ontwikkeld. ICMO2 adviseerde om aanvullende beschutting te bieden door de OVP te verbinden met aangrenzende bospercelen en het creëren van beschuttingsrichels in de OVP zelf. Daarnaast adviseerde ICMO2 om individuele dieren in slechte conditie 's winters eer-

der te doden. Door deze deskundigen werd overigens nadrukkelijk geadviseerd om niet bij te voeren.

Staatssecretaris Bleker op oorlogspad

Staatssecretaris Bleker van ELI heeft dit rapport op 22 november 2010 aan de Tweede Kamer aangeboden, met een toelichting waaruit blijkt dat hij conclusies heeft getrokken die verder gaan dan de aanbevelingen in het rapport. Hij stelt namelijk het volgende: *"Op basis van het advies van de evaluatiecommissie kom ik tot de conclusie dat het huidige experimentele beheer in de Oostvaardersplassen, waarbij zo veel mogelijk wordt afgezien van menselijk ingrijpen om natuurlijke processen zo veel mogelijk de ruimte te geven, niet langer kan worden voortgezet. Voor de langere termijn streef ik naar een stabiel, degelijk en goed gereguleerd beheer."*

Deze toelichting van staatssecretaris Bleker was kennelijk een aansporing voor de fracties van VVD en CDA in de Tweede Kamer om aan te geven dat de aanbevelingen van ICMO2 zouden worden aangescherpt. De VVD gaf zelfs aan dat op termijn alle runderen en paarden uit het natuurgebied zouden moeten verdwijnen. Het CDA wilde dat de dieren, in strijd met het advies van ICMO2, zouden worden bijgevoerd. De oppositie vond juist dat de aanbevelingen van

ICMO2 allemaal (dus niet aangescherpt) moesten worden overgenomen.

De nieuwste ontwikkelingen in de OVP

Inmiddels (vanaf december 2010) wordt er in de OVP door Staatsbosbeheer een 'vroeg-reactief beheer' uitgevoerd, waarbij dus niet alleen dieren die ernstig zijn verzwakt worden afgeschoten, maar ook die exemplaren waarvan wordt verwacht dat ze het komende voorjaar niet zullen halen. Staatsbosbeheer is verder in december 2010 conform de aanbevelingen van ICMO2 begonnen met het aanleggen van beschuttingsrichels. Het laatste nieuws is dat veel dieren inderdaad gebruik maken van deze beschutting. Medio januari 2011 is door Staatsbosbeheer het Oostvaardersbos opengesteld voor alle grazers. De dieren vinden in het bos meer beschutting en zijn daardoor beter beschermd tegen winterse weersomstandigheden. Deze maatregel is tijdelijk.

Over verhongeren en doodgaan

Door alle discussies rond het - al of niet als ernstig ervaren - dierenleed in de OVP is het hoe en waarom van het beheer van dit gebied op de achtergrond geraakt. Frans Vera is de bioloog die het beheer in dit gebied in grote lijnen heeft bedacht.

Op 7 september 2010 heeft hij hierover een lezing gegeven getiteld: 'Is natuur een constructie?'. In de volgende Argus zal een samenvatting worden gegeven van deze hele lezing. Hier gebruikt de schrijver enkele passages uit deze lezing.

In deze lezing geeft Vera aan dat de grote hoefdieren in de zomer en herfst niet de hele vegetatie van de OVP kaal vreten. De dieren pikken alleen de smakelijkste hapjes eruit, om zich in de wintermaanden te storten op de overgebleven restjes: honger maakt rauwe bonen zoet. Kennelijk is deze bewering een reactie op de kritiek van sommige mensen dat er in de winter te weinig voedsel is voor de dieren. Waar of niet, het feit blijft dat de winter de kritische periode blijft. In die tijd wordt duidelijk welke dieren sterk genoeg zijn om het voorjaar te halen.

Frans Vera stelt dat het met het lijden van de hongerende dieren wel meevalt. Grazers die het niet redden, raken in een versuifte toestand als hun einde nadert. Dit is een interessant punt omdat uit de hoek van de jagers en de landbouw steeds wordt gesteld dat het van honger omkomen het ergste is dat een dier kan overkomen. Daarbij gaan zij echter voorbij aan het feit dat de aan- of afwezigheid van voldoende voedsel juist een van de belangrijkste sturende factoren in de natuur is. Het lijden van de dieren is in ieder geval niet erger dan wanneer zij worden opgejaagd om via een gewerschot aan hun einde te komen.

OVP en Hoge Veluwe

De discussie tussen voor- en tegenstanders lijkt zich op deze manier te beperken tot de vraag hoe je als dier beter kunt sterven: als gevolg van voedselgebrek of door de kogel. Feit is wel dat de kans voor een edelhert om de winter te overleven in de OVP veel gro-

ter is dan op de Hoge Veluwe.

De mens heeft nu in de OVP de rol van grote roofdieren overgenomen om stervende of sterk verzwakte dieren uit hun lijden te verlossen. Plezierjagers stellen vaak dat zij een onmisbare rol spelen in het wildbeheer, omdat er in Nederland geen grote roofdieren rondlopen. Maar zij zijn vooral bezig met 'oogsten' van gezonde dieren. Dat heeft met het 'bevorderen van een gezonde wildstand' of het 'uit het lijden verlossen' van dieren niets te maken.

Aantalsontwikkeling

Frans Vera is in zijn lezing niet uitvoerig ingegaan op de aantalsontwikkeling van de grote hoefdieren in het Oostvaardersplassengebied. Het enige dat hij zei is dat voor alle drie soorten geldt dat ze niet meer toenemen. Dat betekent dat er elk jaar evenveel dieren worden geboren als er overlijden. Dat geldt ook voor een gebied als de Hoge Veluwe, zij het dat daar jaarlijks meer dan de helft van de populatie van de edelherten wordt afgeschoten, terwijl in de OVP gemiddeld zo'n 75% van de grote grazers overleeft. De dieren worden er ouder, de aanwas en sterfte zijn er dus minder. In de OVP sterven alleen verzwakte exemplaren. Op de Veluwe sterven ook gezonde, sterke exemplaren.

Toch wordt door sommige politici de wens geuit dat de aantallen van de grote hoefdieren in het Oostvaardersplassengebied moeten worden gereduceerd ofwel dat er een jachtbeleid zou moeten worden gevoerd zoals op de Hoge Veluwe. Dat is dus ook wat staatssecretaris Bleker graag wil, maar wat zeker niet door de deskundigen van ICMO2 is geadviseerd. Een aanzienlijke reductie van de populaties betekent allereerst dat in goede conditie verkerende dieren moeten worden afgeschoten. Het

Over de auteur: Jan Bouterse studeerde ecologie en natuurbeheer in Wageningen. Hij was jarenlang lid van het bestuur van De Faunabescherming, en schreef verschillende artikelen voor Argus. Daaronder artikelen over de herintroductie van dieren in Nederland en de 'ecovisie' (te vinden op de website www.faanabescherming.nl), welke handelt over hoe de mens met wilde dieren moet omgaan. Momenteel is hij lid van de natuurbeschermingscommissie van de KNNV (Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging).

idee van een populatie die zichzelf reguleert door het voedselaanbod, wordt dan losgelaten. Bovendien zal het afschieten van het surplus elk jaar moeten worden herhaald, aangezien er als reactie meer jonge dieren zullen worden geboren.

Ten slotte

Ik voel mij ongemakkelijk bij de discussies in de media en politiek, door wat ik de 'goedkope emoties' noem van mensen die gemakkelijk willen scoren op het punt van dierenleed. Een tijdelijk minder optimaal voedselaanbod is in ons klimaatgebied voor in het wild levende dieren normaal. Dat dieren interen op hun vetvoorraden en mogelijk ook een mindere conditie krijgen, is een volkomen natuurlijke zaak. Dat veel mensen het niet leuk vinden om dieren honger te zien lijden, is te begrijpen vanuit het feit zij gewend zijn om huisdieren en vee te verzorgen. Maar dat is nog geen reden om krokodillentranen te vergieten. Hetzelfde proces van hongeren en daardoor sterven komt bij een groot aantal in het wild levende dieren voor, ook in Nederland. Als je dat niet acceptabel vindt, wat dan wel. Mogen alleen vetgemeste dieren doodgaan?

Het is goed dat er wordt nagedacht over hoe je wil dat dieren leven en sterven, maar beperk die discussie dan niet tot de grote hoefdieren in de OVP. Natuur is natuur, mooi maar ook hard, de dood van elk dier is onvermijdelijk en nooit leuk om te zien. Accepteer dat, zou ik ook tegen de meest principiële dierenbeschermers willen zeggen. Het is daarbij zaak dat we in de natuurbescherming niet alleen soorten beschermen (in die zin dat ze niet uitgestorven raken), maar ook dat wilde dieren een zo natuurlijk mogelijk leven kunnen leiden, liefst zo min mogelijk gestuurd door de mens. En bij dat leven hoort de dood, ook daar hoort de mens terughoudend te zijn en niet of niet te snel in te grijpen.

Vos doet zich te goed aan gestorven edelhert. Foto: Harm Niesen.

Dieren hebben emoties en persoonlijkheid

BETTY DE JONG

In het blad *De Nederlandse Jager* van de Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging staat een artikel over rouw bij honden na het verlies van een roedelgenoot. Uit recent onderzoek is gebleken dat dieren emoties en persoonlijkheid hebben.

Het stuk is geschreven door Paul de Vos. Hij is bioloog en jager met een passie voor jachthonden en is geïnteresseerd in de belevingswereld van dieren. Hierna volgt een samenvatting met commentaar van de redactie.

Onze beste vriend

De auteur weet dat onze beste vriend en trouwe viervoeter de hond, zich terdege bewust is van het sterven van een soortgenoot. Een hond kan hier, zonder dat wij hier weet van hebben, ernstig onder lijden. Wanneer van twee honden er één achter blijft, kan er rouw, eenzaamheid en soms een ernstige vorm van stress ontstaan dat,

net als bij mensen, aanleiding kan geven tot een depressie. Overigens hoeft er niet noodzakelijkerwijze rouw op te treden, maar kunnen wel instabiliteit in de roedel en gevechten en gedragsveranderingen ontstaan.

In het stuk wordt het voorbeeld aangehaald van een jager, die zijn hond moest laten inslapen en de andere hond geen afscheid had laten nemen. De achterblijver is maanden aan het zoeken geweest en is nooit meer de oude geworden. De passie voor de jacht was bij de hond volledig verdwenen, aldus de schrijver.

Maatje van jager

In het artikel wordt alleen gesproken over honden, vooral jachthonden. Dat is het enige wat telt voor degenen die de jachtsport beoefenen. Als een hond zich niet prettig voelt, zal hij minder presteren tijdens de jacht. Een hond die geen interesse meer heeft in het jagen, is voor de jager ook niet meer interessant. De trouwe viervoeter het maatje van de jager, wordt zonder pardon een vossenburcht in gestuurd waar gevechten op leven en dood plaatsvinden, terwijl de jagers staan te luisteren naar het gekerm van de dieren. Niet alleen de vossen maar ook de honden komen soms zwaar gewond uit de strijd. Hoe gevoelloos kan iemand zijn?

Emoties van andere dieren

Emoties van andere diersoorten, voornamelijk van dieren die in het wild leven, worden angstvallig vermeden door de

*Ook grauwe ganzen hebben een sterke familieband en kunnen emoties voelen.
Foto: Harm Niesen.*

auteur. Niet zo vreemd natuurlijk, want die dieren worden juist door jagers bejaagd. Het is echter een feit dat ook bijvoorbeeld ganzen, zwanen en kraaiachtigen persoonlijkheid hebben en emoties kunnen ervaren. Neem bijvoorbeeld de zwanen. Deze prachtige vogels zijn monogaam en blijven hun leven lang bij elkaar. Hetzelfde geldt in principe voor ganzen. Het is bijzonder om de dieren te volgen in hun natuurlijke omgeving, om te zien hoe ze voor elkaar zorgen. Als een van de partners wordt afgeschoten, zal het dier dat achterblijft lang rouwen om het verlies.

Van zwanen weet bijna iedereen dat wel. Voor jacht op zwanen is daarom geen draagvlak onder de bevolking. Dat is de reden dat jagers in alle vroegte op deze soorten schieten in de hoop dat niemand het ziet. Soms gebeurt dat echter toch. Zo was een toevallige voorbijganger getuige van het schieten van een zwaan. Dat lukte niet in één keer en het was verschrikkelijk om te zien. De andere zwaan vloog nog eenmaal over het afgeschoten dier heen als afscheid, en verdween.

Emoties van jagers

Jagers worden van dit soort taferelen niet warm of koud. Ze kunnen alleen enig gevoel opbrengen voor hun eigen hond, omdat die een bijdrage levert aan hun hobby. Het gaat de jagers namelijk alleen om het genot van het schot.

De echte emotie bij jagers komt pas naar boven als hen het genot van de jacht wordt ontnomen, bijvoorbeeld als een jachtakte wordt ingetrokken. Dat ervaren ze als een zeer grote straf. Het schijnt zelfs dat sommige jagers daarvoor in therapie moeten gaan.

Prijsvraag

Wie verzint de leukste naam voor deze twee pagina's. Heb jij echt een steengoed idee stuur deze aan kids@faunabescherming.nl. Deze pagina's zijn speciaal voor stoere tieners. En ... natuurlijk kan jij iets leuks winnen. Een Mini Air Hover Hockey! Je kunt meteen jouw reactie geven over de jacht op vossen. Vergeet niet je adres te vermelden.

Wist je ...

dat vossen meestal slapen op een beschutte plek, bijvoorbeeld onder of in dicht struikgewas.

Drachtige vossen slapen in een hol. Ze blijven daar nadat de jongen geboren zijn. Na ongeveer een maand brengt de vos haar jongen naar een nieuw hol. Wanneer er gevaar dreigt verdeelt zij haar jongen over meerdere hollen. Wist je ... dat je momenteel de vossen in de

Oostvaardersplassen kunt volgen op internet.
www.volgdevos.nl

Vraag: Een boer heeft een kool, een konijn en een vos. Met een bootje moet hij ze aan de overkant krijgen. Een ding: het konijn eet de kool op en de vos eet weer het konijn op. Behalve als de boer erbij is. Nou is de vraag: hoe krijg je ze alledrie veilig aan de overkant? Oja, je mag maar één ding of dier tegelijk meenemen.

Tip

Wil je iemand verrassen met een mooie bos bloemen. Ga dan eens naar www.pretboeket.nl en maak een prachtige bos virtuele bloemen voor je allerbeste vriend, je allerliefste oma of je lievelings tante.

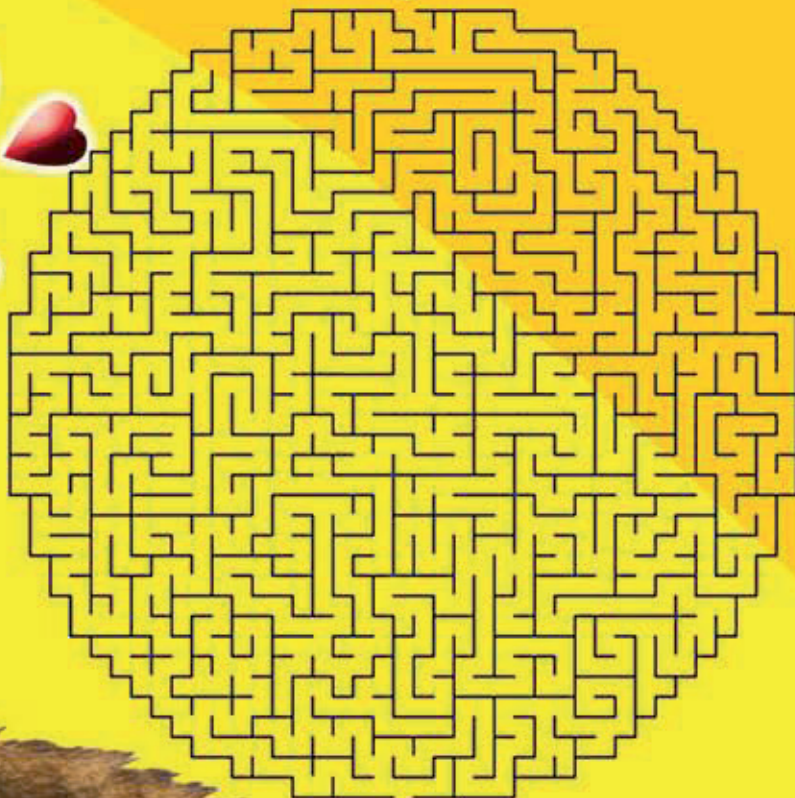
Een worp telt meestal 4 tot 6 jongen. Worpen van 8 jongen komen ook voor, bij uitzondering zelfs 10. De worp-grootte is afhankelijk van het voedselaanbod. De vos eet waar het meest van aanwezig is. Vaak (woel)muizen en ratten maar in sommige gebieden ook vrij veel konijnen. Verder profiteert hij van de overvloed die er in sommige tijd is, zoals fruit, maar ook aas, kevers, eieren en regenwormen. In gebieden met veel vossen zijn de worpen kleiner. Veel jacht leidt tot meer en grotere worpen.

De natuur zoekt altijd naar evenwicht en jacht verstoort dit natuurlijk proces. Wordt een vos afgeschoten door een jager dan zal de lege plek die ontstaat weer snel worden ingenomen door een andere vos. Bij de geboorte zijn de jongen blind en doof en wegen ongeveer 100 gram. Ze hebben bij de geboorte een donkere fluwelen vacht, stompe snuitjes en kleine oortjes. De eerste twee tot drie weken zijn de jongen volledig afhankelijk van hun moeder. De vader en de helpers brengen de eerste dagen voedsel voor de moeder.

Moeder vos zoekt haar jong

Toen er gevaar dreigde heeft moeder vos haar twee jongen naar het nieuwe hol gebracht.

Kan jij de weg naar dit hol vinden?

Welk woord staat hier:
feiemolngnev

Welk woord staat hier:
lvhssneoone

S O L A R S W O L F A R T

G E L O F T A D E S

Stabwoord: de deert eerst het konijn mee. Daarna deert je de vos mee naar de overkant en het konijn weer mee terug. Dan deert je de kool mee en daarna haal je het konijn weer op!

Malta: Moordeiland voor onze trekvogels

HAR PLUIJMAKERS

De doorsnee toerist op Malta heeft er geen idee van wat zich op dit eiland in de Middellandse zee afspeelt. Vogelbeschermers noemen het 'killing island' omdat tijdens de voor- en najaarstrek duizenden beschermde vogels worden gevangen en beschoten in de valleien en op de kliffen.

*Jager op Malta wacht de vogels op als ze over zee het land invliegen.
Foto: Komitee tegen den Vogelmord.*

*Deze jonge wespindief heeft zijn eerste reis naar Afrika niet overleefd en werd geschoten in het noorden van Malta.
Foto: A. Heyd, Komitee tegen den Vogelmoord.*

Malta neemt geen gepaste maatregelen

Duizenden jachthutten die tijdens de migratie van vogels worden bezet door ruim 13.000 jagers, ontsieren het eiland. Tijdens de ochtendschemering en in de avond nemen ze de meest zeldzame vogelsoorten onder vuur. Vogels zoals de bruine en grauwe kiekendief, zwarte ooievaars, lepe-laars, vis- en schreeuwarenden vallen ten prooi aan schietgrage Maltese macho's. Hoe zeldzamer de soort, hoe gretiger men is om de vogel uit de lucht te schieten. Met slechts één doel: sport!

Het parlement van Malta moet zijn verantwoordelijkheid nemen en alles in het werk stellen om migrerende vogels te beschermen. Malta ligt op een belangrijke trekrou-

te voor vogels. Zij doen het eiland aan als tussenstation om te rusten, om vervolgens door te vliegen naar het winterkwartier in Afrika of op de terugweg naar de broedgebieden. Het zijn vooral de broedvogels van Noord-Europa, waaronder Nederland, die de Maltaroute nemen. Jagers vormen in Malta een belangrijk electoraat, waardoor de regering uiterst terughoudend is in het nemen van afdoende maatregelen om de illegale jacht uit te bannen. Sinds 2004 toegetreten als lid van de Europese Unie is Malta gedwongen de Europese wetgeving te volgen. Door de druk van jagers probeert men echter keer op keer de wet te ontduiken. Het is op Malta toegestaan om 32 soorten legaal te bejagen en elk jaar opnieuw wordt getracht de jachtperiode in het voor- en

najaar te rekken. Maatregelen om illegaliteiten op te sporen en de wet te handhaven zijn minimaal en niet toereikend.

Verrekijker en videocamera als gewelddoos wapen

Ambassadeur van de vogels op Malta is Birdlife Malta: Een kleine organisatie die bestaat uit enkele vaste medewerkers en vrijwilligers. Zij doen er alles aan om uitwassen in de Maltese media aan de kaak te stellen. Birdlife Malta registreert illegale activiteiten en maakt rapportages voor de Europese Commissie, in de hoop dat Europa actie onderneemt.

Tijdens de voor- en najaarstrek organiseert Birdlife Malta 'camps' waaraan vogelbeschermers uit alle landen kunnen deel-

nemen. Ook de Duitse zusterorganisatie Komitee tegen den Vogelmoord neemt met ongeveer 20 vogelbeschermers, op eigen gelegenheid en met grote inzet, deel aan deze camps.

In kleine teams wordt getracht vanuit valleien en vanaf kliffen de trek te monitoren en de illegale jacht vast te leggen, vaak letterlijk zij aan zij met grote aantallen jagers die proberen invliegende en rustende roofvogels onder schot te krijgen. Duidelijk aanwezig in het landschap, gewapend met verrekijkers en videocamera's, hoopt men op terughoudendheid bij de jagers om zo vogels te beschermen tegen afschot. Bij de constatering van illegale activiteiten wordt de politie ingeschakeld, die aan de hand van gegevens en filmmateriaal tracht de jagers aan te houden. Helaas is de pakkans klein. De politie die verantwoordelijk is voor dit soort vergrijpen is onderbemand waardoor zij vaak te laat ter plaatse arriveert, met als gevolg dat de daders ontkomen. Jagers waarschuwen elkaar met behulp van portofoons als de politie in de buurt is.

Het is frustrerend dat de politie alleen op aanwijzing van vogelbeschermers in actie komt en niet zelf actief opspooft en handhaaft.

Raptor Camp september 2010

Op 21 september 2010 vloog een groep van 22 lepelaars het eiland binnen om nabij de zoutpannen van Salina te rusten. Direct werd een team van Birdlife Malta geformeerd dat ook gedurende de nacht de vogels zou bewaken. Helaas werden de vogels in de nacht toch verstoord en verjaagd door 26 schoten. In de ochtend werden nog 14 vogels geteld waarvan 3 exemplaren ernstig waren aangeschoten. Gelukkig heeft uiteindelijk een groepje van 9 vogels het eiland kunnen verlaten richting Afrika. Dat betekent dat ruim de helft van deze groep vogels in Malta is doodgeschoten. Het is best denkbaar dat deze lepelaars in Nederland hebben gebroed. Nederland steekt veel geld en energie in het behoud van deze bijzondere en zeldzame soort.

Gedurende het Raptor Camp waren teams vanaf openbare locaties getuige van het uit de lucht schieten van 15 bruine kiekendieven, 14 wespddieven, 1 boomvalk, 3 torenvalken, 1 kwak, een groep bijeneters, 1 zwarte ooievaar, 1 schreeuwend en 1 visarend: Het topje van de ijsberg. Diverse roofvogels werden vliegend gezien met afhanginge poten, kapotgeschoten vleugels en staarten. In het hotel waar de vrijwilligers verbleven, werden regelmatig aan-

Een aangeschoten jonge bruine kiekendief wordt door de vogelbeschermers overgedragen aan de politie van Malta. Foto: Komitee tegen den Vogelmoord.

geschoten kiekendieven en wespddieven binnengebracht. Op maandag 20 september 2010 voerden de vrijwilligers in aanwezigheid van vertegenwoordigers van de Maltezer pers een zoekactie uit in een kleine bossage waar veel op beschermde vogels wordt gejaagd. In een kort tijdsbestek werden maar liefst 83 beschermde vogels, waaronder veel roofvogels, kwakken en bijeneters, gevonden. De dode vogels waren verstopt onder stenen en struiken.

Roep om internationale hulp

Birdlife Malta is alleen niet bij machte om de illegale jacht in dit land te stoppen. Deze organisatie promoot en ondersteunt educatie op scholen en schrijft lijvige rapporten voor de overheid en het Europese parlement. Het afschot van zeer kwetsbare vogelsoorten gaat echter onverminderd door. De druk op Malta om effectieve controle- en handhavingmaatregelen te nemen, moet worden opgevoerd. Het is belangrijk dat de media in alle Europese lidstaten aandacht besteden aan de vogelmoord in Malta. Toenemende bewustwording en afkeuring in de lidstaten moet de Maltese regering wakker schudden. De vele toeristen die de zonnige stranden en mooie steden van Malta bezoeken, zouden moeten weten dat in het buitengebied een groot-schalige vernietiging van onze trekvogels plaatsvindt. Veel broedvogels van meerdere Europese landen, waaronder Nederland, worden in Malta geschoten. Een visarend

die op 5 oktober 2010 aangeschoten uit het water werd gevestigd, bleek in juni 2010 in Duitsland te zijn geringd als nestjong. Ook terreinbeherende instanties, zoals Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten, kunnen deze vernietiging van kwetsbare natuur niet zo maar laten gebeuren. In Nederland worden miljoenen euro's besteed aan het behoud van biotopen en soortenbeheer. Investerings die door Maltese jagers in één klap aan flarden worden geschoten. Vogelbeschermingsorganisaties in de lidstaten moeten één vuist maken en gezamenlijk opereren richting het Europese parlement. Het Europese parlement moet op haar beurt toezien dat op Malta de wetgeving ook daadwerkelijk wordt nageleefd en effectieve handhaving plaatsvindt. Belangrijke maatregelen zijn dat er een onafhankelijke en goed toegeruste politiebrigade komt die actief illegale jagers opspooft. Bovendien moeten de straffen voldoende hoog zijn. Aan deze waanzin moet toch een einde komen.

Auteur: Har Pluijmakers
Faunabeschermer en deelnemer aan het Raptor Camp Malta in september 2010

Meer informatie over het Raptor Camp 2010 kunt u vinden op de websites van das Komitee tegen den Vogelmoord: www.komitee.de en Birdlife Malta: www.birdlifemalta.org

Meeuwen in havengebied Rotterdam vogelvrij

PAULINE DE JONG

Op de site van het Havenbedrijf Rotterdam staat dat in de Rotterdamse haven verrassend veel natuur is te vinden, waaronder streng beschermde soorten, zoals de rugstreeppad en de groenknolorchis. “Bij het ontwikkelen van de haven houdt het Havenbedrijf goed rekening met de natuurwaarden”. Dat geldt kennelijk niet voor de diersoort die bij uitstek beeldbepalend is in dit havengebied: de kleine mantelmeeuw.

Belangrijke broedkolonie

De kleine mantelmeeuw kwam ongeveer 40 jaar geleden nog niet als broedvogel in Nederland voor. Na die tijd is deze vogelsoort aan een opmars begonnen. De grootste broedpopulatie vestigde zich in het havengebied van Rotterdam. In het hele Deltagebied gaat het om ongeveer 39.000 broedparen. Daarvan herbergt dit haven-

gebied er nu ongeveer 25.000 paar. Later werden ook de Waddeneilanden door deze vogelsoort bezet. De belangrijkste concentratie kleine mantelmeeuwen in het havengebied bevindt zich al bijna twintig jaar op een brede strook braakliggend terrein langs de Markweg in Europoort. Dit terrein is bij de inrichting van het havengebied bewust vrijgehouden van bebouwing en bedrijven

om als veiligheidszone te dienen. In het havengebied zijn namelijk veel hoogrisico bedrijven gevestigd, die werken met gevaarlijke of zeer brandbare stoffen. Door het gebruik van deze brede strook grond als broedgebied zitten de vogels niemand in de weg. Daarnaast maken deze meeuwen ook gebruik van de delen van de vele niet gebruikte ruimte die aanwezig is op de bedrijfsterreinen. De bedrijven zelf moeten namelijk ook rekening houden met veiligheidszones rondom de verschillende installaties met brandbare of gevaarlijke stoffen. In heel Nederland broeden nu zo'n 90.000 paar kleine mantelmeeuwen. Dat betekent dat in het Rotterdams havengebied op dit moment bijna 30% van de hele Nederlandse populatie broedt. Ook internationaal is deze populatie van groot belang. In het

Een nog ongestoorde broedlocatie aan het begin van het broedseizoen. Foto: Harm Niesen.

Kleine mantelmeeuw met kuiken. Foto: Norman van Swelm.

havengebied van Rotterdam broedt ongeveer 10% van de wereldpopulatie. Daar zou de haven trots op moeten zijn. Niets is echter minder waar.

Opzettelijke verstoring

Al jaren probeert het Havenbedrijf deze meeuwen het leven zuur te maken. Dat begon al in 2005 toen er een hek werd gezet om de oudste en best bezette broedlocatie nabij de Markweg. Daar werden vervolgens enkele paarden en een kudde schapen in losgelaten in de hoop dat de begrazing van de aanwezige vegetatie en mogelijke vertrapping van nesten de meeuwen zou doen besluiten hun heil elders te zoeken. Onze organisatie heeft bij het Openbaar Ministerie (OM) aangifte gedaan wegens het opzettelijk verontrusten van deze beschermde vogels, maar het OM was niet bereid hier serieus op in te gaan. Uiteindelijk bleek het niet het door het Havenbedrijf gewenste effect op te leveren en de grazers werden weer verwijderd.

Eind april 2007 werd in opdracht van het Havenbedrijf Rotterdam op deze locatie over een grote oppervlakte de bovenste laag van de bodem met bulldozers weggeschraapt. Hierdoor werden opnieuw duizenden broedparen kleine mantelmeeuwen

verstoord en werden alle aanwezige nesten vernield.

Eind mei 2007 werd een deel van deze broedkolonie eveneens bedreigd door het naastgelegen bedrijf Nerefco. Dit bedrijf was van plan een grootscheepse verbouwing uit te voeren en had besloten dat de werkloosden wel in de meeuwenkolonie geplaatst konden worden. Het hele terrein werd midden in het broedseizoen volledig afgedekt met plastic folie. De wanhopige meeuwen begonnen vervolgens maar bovenop het plastic een nest te maken, maar twee weken later werd het plastic met nieuwe nesten compleet met eieren weer opgerold en verwijderd. Kortom, ook dit keer ging het om een ernstige verstoring van de vogels en het vernielen van legsels. Ook hiervan deden wij aangifte bij de politie, maar ook in dit geval werd hier niet serieus op gereageerd.

Helikopterhaven

Rond dezelfde tijd werd bedacht dat op deze locatie wel de nieuwe helikopterhaven van het Loodswezen zou kunnen worden gevestigd. Dit betekende opnieuw een aanslag op deze broedkolonie. Allereerst betekende dit dat een deel van de ruimte werd ingenomen door een groot gebouw en

een parkeerterrein plus helikopterplatform. Bovendien werd door het Loodswezen ontheffing aangevraagd om de nesten van alle meeuwen tot op 300 meter rondom het gebouw te vernietigen met als argument dat vliegende meeuwen een gevaar zouden vormen voor de helikopters. Dat is natuurlijk onzin, aangezien de snelheid van helikopters relatief gering is en meeuwen ook niet gek zijn. De ontheffing werd echter door de provincie verleend. Tegen deze ontheffing hebben wij bezwaar en beroep aangetekend, maar helaas ging de rechter mee met het verhaal van het Loodswezen en wees ons beroep af.

Maar nog is het niet genoeg. Het overgebleven deel van deze belangrijkste broedlocatie wordt dit jaar ook bedreigd. Er schijnen nog meer bouwactiviteiten te zijn gepland, waardoor de kans groot is dat deze hele broedlocatie binnenkort niet meer beschikbaar is.

Bedrijventerreinen

En dit is nog niet alles. De meeuwen worden niet alleen weggepest op het terrein naast de Markweg. De vogels worden sinds een jaar of vijf ook op de bedrijfsterreinen niet meer met rust gelaten. Hoewel de betreffende bedrijven al tientallen jaren

of zelfs nog langer op de betreffende locaties aanwezig zijn, de piek in de aantallen meeuwen in 2002-2003 werd bereikt en de aantallen daarna iets zijn afgenomen, hebben negen bedrijven in 2007 voor het eerst een ontheffing aangevraagd om de meeuwen op hun terrein te verjagen en de nesten te vernielen met als argument dat de aanwezigheid van deze meeuwen een gevaar voor de volksgezondheid zou opleveren. De provincie heeft deze ontheffingen zonder moeite verleend, ondanks het feit dat er vóór 2007 bij deze combinatie van (petro-) chemische bedrijven en broedende meeuwen kennelijk geen sprake was van een gevaar voor de volksgezondheid. Deze ontheffingen werden voor een periode van drie jaar verleend. De provincie gaf daarbij wel aan dat het grootschalig verstoren van deze vogels schadelijk voor hun voortbestaan zou kunnen zijn en dat er in de toekomst voor moet worden gezorgd dat voor deze meeuwen voldoende ruimte overblijft om ongestoord te broeden. In 2010 heeft de provincie echter zonder voorwaarde dat er voldoende alternatieve broedgelegenheid voor deze vogels overblijft, voor een periode van vijf jaar ontheffing verleend voor het vernietigen van nesten bij vrijwel alle bedrijven in het havengebied. Helaas heeft de rechter in Den Haag ons beroep tegen al deze ontheffingen ongegrond verklaard.

Ministerie doet ook mee

Uit het voorgaande blijkt dat zowel het Havenbedrijf als de provincie er geen enkele moeite mee hebben om alles in het werk te stellen om te trachten de meeuwen uit dit havengebied weg te pesten. Het voormalige ministerie van Landbouw, Natuur (!) en Voedselkwaliteit blijkt hier echter ook een belangrijke bijdrage aan te leveren. In 2001 werd de Voordelta (zeegebied voor de kust van Rotterdam) aangewezen als belangrijk natuurgebied in het kader van de Vogelrichtlijn. Bij een dergelijke aanwijzing worden de vogelsoorten genoemd, waarvoor een dergelijk gebied een belangrijke rol speelt en op grond waarvan dit gebied is aangewezen. Daarbij wordt onder andere gekeken naar het percentage van de totale populatie van de betreffende vogelsoort dat in dit gebied voorkomt. Het moet dan bijvoorbeeld gaan minimaal om 1% van populatie in Noord-West Europa. Aangezien het in het geval van de kleine mantelmeeuw ging om bijna 10% van de wereldpopulatie, werd de Voordelta in 2001 volkomen terecht aangewezen als belangrijk foerageergebied voor de kleine mantelmeeuw. Bij de hernieuwde aanwijzing van de Voor-

delta in 2008 als Natura 2000-gebied werd de kleine mantelmeeuw voor dit gebied echter geschrapt. Het argument van de minister om deze vogelsoort te schrappen was dat het havengebied van Rotterdam niet tot de meeste geschikte gebieden voor de kleine mantelmeeuw zou behoren. De minister wilde kennelijk liever dat deze meeuwen zich netjes terugtrekken in het Waddengebied en de bedrijfsvoering in het havengebied niet hinderen. Ook hiertegen hebben wij ons heftig verzet tot aan de Raad van State aan toe. Helaas mocht dit niet baten en volgde dit hoogste rechtscollege de onbegrijpelijke redenering van de minister.

Doelstand

Dat het de minister ernst is met de wens dat de kleine mantelmeeuw in principe alleen nog maar mag voorkomen in het Waddengebied bleek bij de aanwijzingsbesluiten van de Waddeneilanden als Natura 2000-gebieden in 2009. In het definitieve aanwijzingsbesluit wordt aangegeven dat het oorspronkelijke doelniveau van de kleine mantelmeeuw op 90.000 broedparen was gesteld. Dat is het werkelijk op dit moment aanwezige aantal. Volgens de minister wordt dit 'hoge' aantal met name veroorzaakt door de aanwezigheid van 'tijdelijk geschikt broedterrein' in de vorm van braakliggend terrein, waarbij op de Maasvlakte wordt gewezen. Vervolgens wordt gesteld dat deze hoge stand op lange termijn niet houdbaar is, omdat de meeuwen niet in een havengebied worden gewenst. Daarom heeft de minister besloten om de landelijke doelstand te verlagen naar minder dan de helft van het huidige aantal broedparen, te weten 43.000! Door te kiezen voor een doelstand van slechts 43.000 broedparen, waarbij het kennelijk de bedoeling is dat daarvan ruim 37.000 paren in het Waddengebied verblij-

ven, aangezien daar het beleid is gericht op behoud van het huidige aantal, betekent dat impliciet dat het ministerie er dus naar streeft dat er in het Deltagebied slechts 6.000 broedparen overblijven. Dat betekent een verdwijning van 33.000 broedpaar ofwel een teruggang met 85% in het Delta-gebied.

Conclusie

Niet alle beschermde soorten blijken even goed te worden beschermd. Of er werkelijk moeite voor wordt gedaan hangt, blijkens het voorgaande, sterk samen met de vraag of de betreffende soort lastig is en bijvoorbeeld economische activiteiten zou kunnen hinderen. Economie gaat in dit land nog altijd ruim voor op ecologie. Kleine mantelmeeuwen zouden de uitbreiding van de haven wel eens kunnen hinderen. Daar weet de overheid in dit geval een goede oplossing voor. Het bestaan van deze vogels in het havengebied wordt min of meer ontkent. De broedkolonies krijgen niet de beschermde status die zij behoren te krijgen, er wordt geen foerageergebied voor deze vogels aangewezen en er worden grif ontheffingen verleend om het broeden zoveel mogelijk te verhinderen. Daarbij wordt de suggestie gewekt alsof het in feite voor hun eigen bestwil is, omdat het havengebied niet geschikt is als broedlocatie. Daar denken de kleine mantelmeeuwen heel anders over. Wij voorspellen dat deze vogels zich niet naar de Waddeneilanden zullen laten sturen. De dieren staan bekend om hun plaatstrouw en zullen hoogstens in de directe omgeving een veiliger heenkomen zoeken. In feite heeft een deel van de kleine mantelmeeuwen dat al gedaan door daken van woningen in Rotterdam en Den Haag op te zoeken. De inwoners van deze gemeenten kunnen dus nog wat verwachten.

De tussen de broedende meeuwen losgelaten paarden. Foto: Norman van Swelm.

Kansloze hazen in de sneeuw

In Gelderswoude heeft de jacht op hazen tijdens barre weersomstandigheden tot grote verontwaardiging geleid. De jacht werd gehouden in de periode dat de weilanden bedekt waren met een laag sneeuw van 20 tot 30 centimeter dik. De hazen hadden geen schijn van kans, aldus Adri de Groot. Toen hij één van de jagers daarop aansprak zei de jager dat hij zich niet zo moest opwinden, want het was een drijfjacht. De drijvers schieten niet maar drijven de hazen naar de slootkant. Daar liggen de jagers met geweren te wachten om de hazen af te schieten. "Iedereen die in de natuur komt weet dat er dit jaar weinig hazen zijn. Zelfs jagers zeggen dat. Om dan toch te gaan jagen is ongepast. En voor jagers die in de sneeuw kansloze dieren afknallen, heb ik geen goed woord over", schrijft hij. "Het zijn dierenbeulen met vergunning", aldus De Groot.

Bron: De Vogeldagboeken van Adri de Groot

Dat doen onze jagers niet

Naar aanleiding van het extreme winterweer zei Marlies Kolthof van de Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging dat het uitgangspunt van de jacht een eerlijke verhouding tussen jager en dier inhoudt. Dieren moeten een reële kans hebben om te kunnen ontkomen. Als een populatie te kwetsbaar blijkt, wordt er niet gejaagd. Als mevrouw Kolthof de dieren een reële eerlijke kans wil geven, zou ze beter kunnen stoppen om plezierjagers de hand boven het hoofd te houden. Er is nooit sprake van een eerlijke verhouding tussen dier en jager. Het dier is altijd de grote verliezer. Voor jacht in de sneeuw hebben jagers ook een goede oplossing gevonden om dieren te misleiden. Bij de jacht op ganzen bijvoorbeeld wordt daar gebruik van gemaakt. Over het jagersgroen wordt dan een witte overall aangetrokken. Werkt perfect zeggen ze zelf.

Boetes voor jagen op eenden buiten seizoen

De economische politierechter in Zwolle heeft vier jagers beboet, omdat zij in Kamperveen hebben geschoten op wilde eenden na sluiting van de jacht. De 'schadebestrijders' uit Lelystad, Hardebrinkhoek, Terschuur en Zwartebroek, die werden ingezet op verzoek van een maïsboer, overtraden hiermee de Flora- en faunawet. Twee van hen jaagden bovendien binnen een straal van tweehonderd meter van de voederplaats en dat is verboden. De jagers vonden zelf dat ze helemaal geen straf had-

den verdiend. De bijzondere opsporingsambtenaren die hen hadden aangehouden, zouden er een potje van hebben gemaakt. Het proces-verbaal was volgens de gedaagden zeer suggestief opgeschreven en zou aan alle kanten rammelen. De rechter was echter van mening dat uitvoerig onderzoek was gedaan en het proces-verbaal gedetailleerd en zorgvuldig was opgemaakt.

Bron: De Stentor

Jacht onder vuur

De Italiaanse minister van Toerisme wil de regels voor de jacht aanscherpen om het jagen veiliger te maken. Dit seizoen zijn er al 35 mensen gedood en 74 gewond geraakt, aldus de organisatie LAC. Die wijst de jacht af. Zeker dertien slachtoffers waren geen deelnemer aan de jacht, maar mensen die in het bos wandelden of fietsten.

Bron: tctubantia.nl

Vrouw schiet op eland en doodt skister

In Zweden heeft een vrouwelijke jager per ongeluk een bejaarde skister gedood, toen zij op elandjacht was. Volgens de krant Expressen zeiden de jager en haar begeleider dat zij in een bos ten westen van de stad Växjö op een eland schoten. Het schot ketste af en trof de 70-jarige skister. Aan de jacht op elanden nemen elk najaar ongeveer 300.000 Zweden deel. Ongeveer 10.000 dieren moeten dat met hun leven bekopen.

Bron: waar maar raar

Claim Poolse jager

Een Poolse jager heeft een Duitse reisorganisatie voor de rechter gesleept, omdat hij tijdens zijn jachtvakantie in Zimbabwe geen olifant wist te schieten. Hij is ervan overtuigd dat de reisorganisatie hem naar een deel van Afrika stuurde waar geen olifanten leven. Om de man tegemoet te

komen kreeg hij een tweede reis aangeboden.

Toen wist hij wel een olifant te doden. Desondanks eist hij een schadevergoeding van 9500 euro. Bron: NHD

Vos schiet jager

Een jager in Wit-Rusland heeft een schotwond in zijn been opgelopen door toedoen van een vos. De jager had het dier eerder verwond in de omgeving van de stad Grodno, nabij de grens met Polen. Hij probeerde de vos af te maken met de kolf van zijn geweer. De vos spartelde echter hevig tegen en trapte met zijn poot tegen de trekker van het geweer. Dat ging af en de kogel trof het been van de jager, die na het incident moest worden opgenomen in een ziekenhuis. De vos wist te ontsnappen. Bron: ANP

Fazanten uitgezet voor de jacht

In een bosgebied aan de Heikantse Beemd in Helmond is een Eindhovenenaar opgepakt voor het illegaal uitzetten van tamme fazanten. Agenten troffen bij zijn auto 8 kratten met daarin 52 fazanten aan. De jager verklaarde dat het uitzetten van de fazanten was bedoeld voor een jachtpartij die gepland stond. De fazanten zijn in beslag genomen, de man is bekeurd. Bron: ed.nl

De Heikantse Beemd is een weg die loopt van Heikant naar Bakel door de Bakelsche Beemden. Het natuureservaat De Bakelsche Beemden is 76 hectare groot en eigendom van verzekeringsmaatschappij AMEV. Het terrein ligt op de grens van twee wildbeheereenheden waarin leden van de KNJV-WBE De Peelrand en KNJV-WBE De Helm(ond), de jacht uitoefenen.

buit van de Vos

Duivenmelkers vrezen haviken

Duizenden duivenmelkers maken zich grote zorgen om de veiligheid van hun hobbydieren, die soms duizenden euro's waard zijn. Oorzaak is volgens de duivenhouders de fors gegroeide populatie haviken. Ook sperwers willen nog wel eens een sier- of postduif pakken. Om het groeiende probleem onder de aandacht te brengen, stuurde duivenhouder Wolff uit Wezep een brief naar de politiek in Den Haag met het verzoek om met een oplossing te komen. Wolff (tevens dierenarts) wordt hierin gesteund door de Nederlandse Postduivenhouders Organisatie. Hij is al tientallen duiven kwijtgeraakt aan roofvogels en dat doet pijn volgens hem. *Bron: De Telegraaf*

Bij duivenmelkers gaat het meestal alleen om het grote geld dat er omgaat in de duivensport. Jaarlijks verdwalen een miljoen van deze "lievelingsdiertjes" van de duivenhouders tijdens barre wedstrijdvluchten. De duiven die het wel redden, hebben zich soms letterlijk kapotgevlogen naar huis om weer bij hun jongen te kunnen zijn. Want dat is de reden dat de dieren zo snel naar hun hok willen terugkeren. Duiven die niet op tijd thuishoeren of verdwalen, zijn voor de duivenmelkers niet meer interessant. Een bekende kreet van duivenmelkers is: Niet op tijd dan kopje kwijt. Deze duiven worden zonder pardon afgeleverd bij de poelier of gaan naar valkeniers om te dienen als voedsel voor de roofvogels. *Bron: NHD*

Roofvogels vergiftigd

Recent zijn in de omgeving van Ureterp in Friesland weer twee buizerds, een zwarte kraai en een jonge vos dood gevonden. Ook werd een karkas van een kolkans aangetroffen. Volgens de politie zijn de dieren vergiftigd. Het aas was besprenkeld met het bestrijdingsmiddel Aldicarb. De politie is op zoek naar getuigen. *Bron: Dagblad van het Noorden.*

Bejaarde jager opgepakt na vergiftiging roofvogels

Een jager uit Wierden wordt verdacht van het vergiftigen van roofvogels. Hij zou in elk geval twee buizerds en een havik hebben vergiftigd. Andere gevonden dieren worden nog onderzocht. Het landbouwgif werd in de schuur gevonden. Het vergiftigde aas werd in een bosje tussen de Ype-

loweg en de Enterweg neergelegd. Volgens de politiewoordvoerder kunnen ook vossen en honden die een vergiftigd dier eten, daar ernstige gevolgen van ondervinden. De omvang van de vergiftiging wordt onderzocht. De man had meerdere wapens in huis. Een jachtwapen stond, tegen de regels, in niet in de wapenkluis. *Bron: tctubantia.nl*

Het gaat helemaal niet zo goed met de roofvogels in ons land. Onderzoek wijst uit dat alleen het aantal broedparen van de buizerd licht stijgt. Twaalf roofvogel- en uilensoorten gaan al jaren achteruit. Roofvogelvervolging loopt de spuigaten uit. Een fanatieke groep van duivenmelkers, boeren, weidevogelbeschermers en jagers vindt dat de roofvogels hun hobby verstoren en vervolgens wordt er van alles ondernomen om deze dieren uit te schakelen.

Roofvogels in gevangenschap

De Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland (SVN) spreken zich uit tegen het houden van uilen en roofvogels. Ook is de SVN tegen het organiseren van roofvogel- en uilenshows, omdat die de vraag naar deze diersoorten door particulieren verhogen. De Noord-Hollandse vogelaars delen de zorgen van Vogelbescherming Nederland die onlangs een alarmeerd rapport uitbracht. De conclusies van het rapport zijn ondermeer dat het aantal roofvogels en uilen dat als huisdier wordt gehouden schrikbarend toeneemt, naast de forse toename van demonstraties met roofvogels en uilen. Vogelbescherming vindt dat shows alleen gegeven mogen worden door erkende valkeniers. *Bron: NHD*

En dat lijkt mij niet een standpunt dat past bij een organisatie die opkomt voor de belangen van vogels. Een valkenier is ook een hobbyist die roofvogels in gevangenschap houdt. Het promoten voor roofvogelshows door valkeniers is dus niet in het voordeel van de roofvogels maar van de valkenier. Bovendien ontsnappen er regelmatig roofvogels die in gevangenschap worden gehouden. In Alphen aan den Rijn vliegt sinds april 2010 een ontsnapte oehoe rond. De Oehoewerkgroep (OWG) wil graag dat de oehoe wordt gevangen. Ontsnapte oehoes vertonen onnatuurlijk gedrag, zijn vaak doorgefokt waardoor de raszuiverheid van de wilde oehoepopulatie in gevaar kan worden gebracht. De OWG houdt zich bezig

met de bescherming van wilde oehoes, waarvan in Nederland sinds enkele jaren acht paartjes broeden. Maar de werkgroep heeft tegenwoordig meer werk aan de vele tamme ontsnapte oehoes (vorig jaar 28). De werkgroep vindt dat het houden van oehoes verboden moet worden. Het zijn wilde dieren. Het houden van dergelijke vogels als huisdier is een grote misstap en loopt altijd uit op dierenleed. *Bron: Trouw*

Duitse visarend neergeschoten door jagers

Een geringde visarend is door twee jagers uit de lucht geschoten. Er is met onbegrip gereageerd op dit bericht. Deze visarend was een onderdeel van een project om de visarend in stand te houden. Het is onbegrijpelijk dat zoiets gebeurt en nog wel in een vogelreservaat, op klaarlichte dag, naast een doorgaande weg die omgeven is door woonwijken. Dit zei Geoffrey Saliba, coördinator van BirdLife Malta Campagnes tegen het jagen in Malta. *Bron: nu.nl*

Illegaal jagen

De politie heeft drie mannen aangehouden die in Zeeland illegaal wild zouden hebben geschoten en verhandeld. De mannen schoten in natuurgebieden op bestelling fazanten, reeën, ganzen en hazen dood voor particulieren. Behalve in Zeeland was het drietal ook actief in Zuid-Holland, Gelderland en Utrecht. De mannen worden ook verdacht van wapenhandel. Bij huiszoeken op tien locaties in Zuid-Holland en één in Zeeland werden meerdere vuurwapens, munitie en geschoten wilde dieren aangetroffen. Twee auto's werden ook in beslag genomen. Twee verdachten komen uit Nieuw-Lekkerland, de derde uit Oud-Alblas. De politie sluit meerdere aanhoudingen niet uit.

Illegaal wapen bij huiszoeking Markelo

Bij een huiszoeking aan de Holtijk in Markelo heeft de politie een illegaal wapen aangetroffen. Het gebeurde naar aanleiding van een anonieme tip. De 65-jarige bewoner heeft een jachtakte op basis waarvan hij vijf geweren mag bezitten. Omdat hij tevens een illegaal wapen in bezit had, zijn de jachtakte en alle overige wapens in beslag genomen. De man kreeg proces-verbaal. *Bron: Tubantia*

Als u informatie heeft voor deze rubriek of wilt reageren, kunt u e-mailen naar de redactie van Argus. Zie het colofon op pagina 3.

Verbodsborden als dekmantel

We krijgen veel berichten van schiethutten die op voormalige militaire oefenterreinen staan. Deze terreinen zijn inmiddels in particuliere handen, maar de schietgrage eigenaren gebruiken de oude artikel 46 l verbodsbordjes en militaire aanduidingen als dekmantel om lekker rustig hun jachthobby te kunnen uitoefenen. Wat daar allemaal gebeurt, is op deze manier niet te controleren.

Hierbij enkele voorbeelden.

Foto's: Harry Voss.